

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Унапређење бициклическог саобраћаја

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

Ревизија сврсисходности пословања

- У последњих десет година бициклички саобраћај доживео је експанзију у свету и у Србији, што иде у прилог остваривању једног од подциљева Агенде одрживог развоја УН 2030 – смањење негативног утицаја градова на животну средину.

- Кључни проблем када је у питању учешће бициклиста у саобраћају јесте њихова безбедност која у великој мери зависи и од саобраћајног окружења најчешће дизајнираног и прилагођеног за кретање моторних возила, не и за бициклисте.
- Према подацима АБС од 2017. до 2021. године, у Републици Србији је у саобраћајним незгодама погинуо 241 бициклиста, што је 9% свих погинулих особа у саобраћајним незгодама. Најчешћи узрок несрећа је сустизање бициклиста од стране моторног возила. У 2021. години погинуло је око 17% више бициклиста у односу на 2020. годину.

Опште
информације

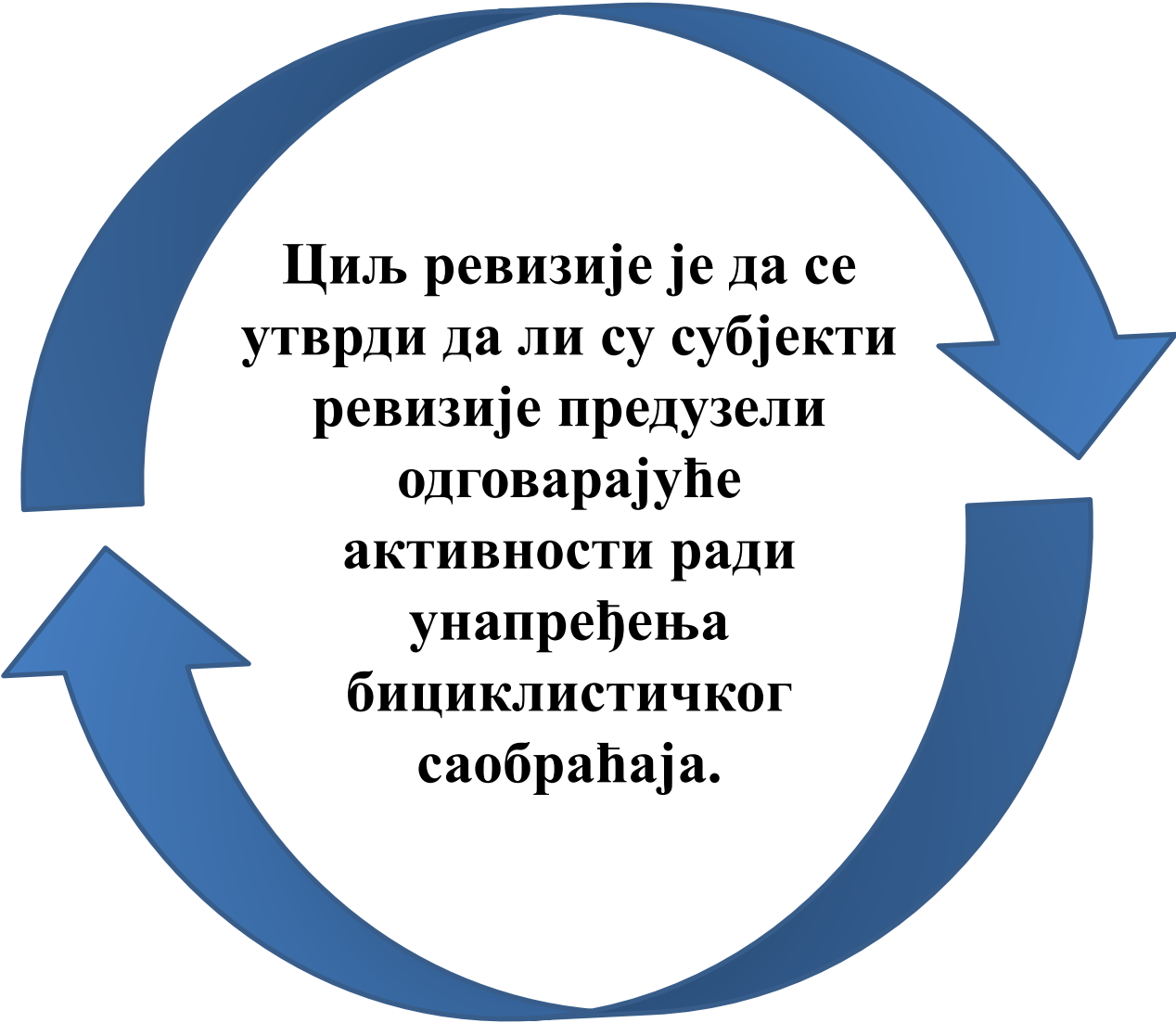
Циљ ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Кључна порука

Препоруке

**Циљ ревизије је да се
утврди да ли су субјекти
ревизије предузели
одговарајуће
активности ради
унапређења
бициклистичког
саобраћаја.**

Опште информације

Циљ ревизије

Субјекти ревизије

Закључци и налази

Кључна порука

Препоруке

Период ревизије

2019.

2020.

2021.

Субјекти ревизије:

**Министарство грађевинарства,
саобраћаја и инфраструктуре;
ЈП Путеви Србије;
Град Београд;
Град Нови Сад.**

Извори информација:

**Агенција за безбедност
саобраћаја, 28 градова и
14 општина**

1

Налаз 1.1: Министарство, као ни градови Београд и Нови Сад, није донело, односно ускладили са Законом о путевима све прописе од значаја за планирање изградње бицикличких стаза које чине саставни елемент јавних путева.

ЗАКЉУЧАК 1:
Надлежни субјекти нису у довољној мери вршили ефикасно планирање у области изградње и одржавања бицикличке инфраструктуре.

Налаз 1.2: ЈП Путеви Србије није планирало изградњу бицикличких стаза на државним путевима у периоду 2019–2021. године, што за последицу може имати изостанак услова за побољшање безбедности бициклиста као учесника у саобраћају.

Налаз 1.1: МГСИ, као ни градови Београд и Нови Сад, није донело, односно ускладило са Законом о путевима све прописе од значаја за планирање изградње бицикличких стаза које чине саставни елемент јавних путева.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре није донело:

1. Акт који ближе прописује елементе које јавни пут мора да обухвата (елементе попречног профила пута, у односу на врсту пута и услове одвијања саобраћаја),
2. Акт којим се ближе уређују услови и начин пројектовања и технички услови изградње и реконструкције јавних путева (рок за доношење јун 2029. године) и
3. није започело активност на стварању законског основа за припрему Правилника или техничког упутства о пројектовању бицикличке инфраструктуре.

Град Београд није донео Одлуку о правцу, односно промени правца државног пута који пролази кроз насеља, на својој територији (Закон о путевима), док је Град Нови Сад ту Одлуку донео 2020. године.

Налаз 1.2: ЈП Путеви Србије није планирало изградњу бицикличких стаза на државним путевима у периоду 2019–2021. године, што за последицу може имати изостанак услова за побољшање безбедности бициклиста као учесника у саобраћају. У периоду 2019–2021. године у саобраћајним незгодама на територији РС погинуло је укупно 154 бициклиста, од чега је на државним путевима I и II реда погинуло 88 бициклиста.

2

Налаз 2.1: Град Нови Сад није одредио управљача јавних путева на својој територији, а управљач јавних путева у Граду Београду је обављао само поједине послове из делатности управљања јавним путевима.

Налаз 2.2: ЈП Путеви Србије, као ни градови Београд и Нови Сад, није водило евиденцију о јавним путевима која садржи податке о бициклическим стазама, а не располажу ни ажурираним подацима о уделу бициклическог саобраћаја у укупној расподели кретања у периоду 2019–2021. године.

Налаз 2.3: Иако је изградња бициклических стаза уз државни пут кроз насеље обавезујућа за јединице локалне самоуправе, до сада је на територији Републике Србије укупно изграђено 184 km, што износи око 6% дужине државних путева.

ЗАКЉУЧАК 2:
Предузете активности надлежних субјеката нису у довољној мери створиле услове за безбедно одвијање бициклическог саобраћаја и повећање његовог удела у укупном кретању.

Налаз 2.4: Градови Београд и Нови Сад изградили су приближно по 100 km бициклическе инфраструктуре, што је око трећина предвиђеног њиховим планским документима.

Налаз 2.1: Град Нови Сад није одредио управљача јавних путева на својој територији, а управљач јавних путева у Граду Београду је обављао само поједине послове из делатности управљања јавним путевима.

Град Београд је одредио ЈП „Путеви Београда“ као управљача пута, које је обављало послове у вези одржавања постојећих јавних путева, али не и послове изградње нових. Није сачинило годишњи извештај о извршеној контроли и оцени стања општинских/јавних путева, није донело средњорочни план изградње, реконструкције, одржавања и заштите путева и друго.

Све наведено може утицати на ефикасност одржавања и управљања путном инфраструктуром која обухвата и бицикличке стазе.

Налаз 2.2: ЈП Путеви Србије, као ни градови Београд и Нови Сад, није водило евиденцију о јавним путевима која садржи податке о бицикличким стазама, а не располаже ни ажурним подацима о уделу бицикличког саобраћаја у укупној расподели кретања у периоду 2019–2021. године.

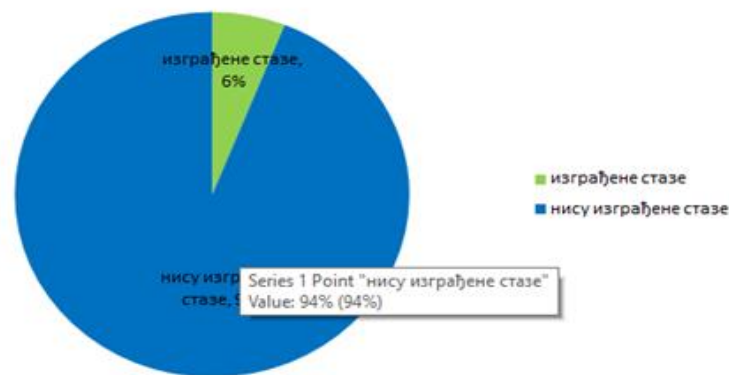
ЈП Путеви Београда, као управљач пута, навело је да је наложило израду евиденције бицикличких стаза и трака са свим потребним елементима за одржавање, али до краја ревизије није сачињена евиденција. Град Нови Сад није одредио управљача пута.

Налаз 2.3: Иако је изградња бицикличких стаза уз државни пут кроз насеље обавезујућа за јединице локалне самоуправе, до сада је на територији Републике Србије укупно изграђено 184 km, што износи око 6% дужине државних путева.

Према подацима ЈП Путеви Србије, на територији 33 ЈЛС изграђено је 184 km бицикличких стаза, од чега је 92% изграђено на територији АП Војводине.

Град Београд није изградио бицикличке стазе уз државне путеве кроз насеља на својој територији, док је Град Нови Сад изградио бицикличке стазе на 2/3 дужине државних путева на својој територији.

Изграђене бицикличке стазе уз државне путеве који пролазе кроз насеља на територији РС

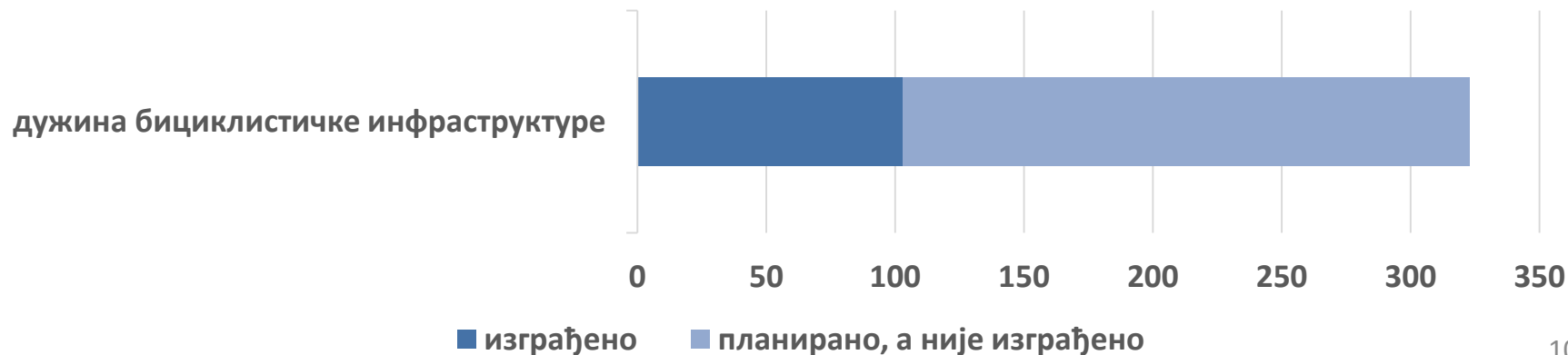

Налаз 2.4: Градови Београд и Нови Сад изградили су приближно по 100 km бицикличке инфраструктуре, што је око трећина предвиђеног њиховим планским документима.

Однос планиране и изграђене дужине бицикличке инфраструктуре у Граду Београду (у km)

Однос планиране и изграђене дужине бицикличке инфраструктуре у Граду Новом Саду (у km)

3

Налаз 3.1: Инспекцијски надзор није у довољној мери обезбедио поступање надзираних субјеката у складу са прописима у периоду 2019–2021. године.

Налаз 3.2: Није остварена одговарајућа координација између управљача јавних путева и надлежних субјеката у области бицикличког саобраћаја на државном и локалном нивоу.

ЗАКЉУЧАК 3:
Ефикасан надзор и координација између надлежних субјеката у области бицикличког саобраћаја нису у потпуности успостављени.

Налаз 3.3: Град Београд није формирао Радну групу за праћење имплементације Плана одрживе урбане мобилности, као ни Радну групу за имплементацију Плана, што може утицати на остваривање предвиђених циљева у погледу унапређења бицикличког саобраћаја.

Налаз 3.1: Инспекцијски надзор није у довољној мери обезбедио поступање надзираних субјеката у складу са прописима у периоду 2019-2021. године.

Републичка инспекција за државне путеве у периоду 2019–2021. године није вршила инспекцијски надзор у погледу изградње и одржавања бициклистичких стаза на државним путевима првог и другог реда.

У Граду Београду у периоду 2019–2021. године извршено је 70 инспекцијских надзора који се односе на стање бициклистичких стаза и донето је 20 решења. Праћењем извршења решења и контролног инспекцијског надзора од стране инспектора за путеве надлежног Секретаријата, утврђено је да је од 20 донетих решења извршено 55%.

Налаз 3.2: Није остварена одговарајућа координација између управљача јавних путева и надлежних субјеката у области бицикличког саобраћаја на државном и локалном нивоу.

Управљач државног пута (ЈП Путеви Србије) нема законску обавезу за одржавање саобраћајне сигнализације на делу државног пута који пролази кроз насеље, уколико скупштина ЈЛС није донела Одлуку о правцу, односно промени правца државног пута који пролази кроз насеље, на коју сагласност даје МГСИ.

Министарство је издало сагласност на Предлоге одлука о проласку државних путева кроз насеља за свега 46 ЈЛС, што представља око 32% од укупног броја ЈЛС на територији РС. Према подацима ЈП Путеви Србије, од 46 ЈЛС које су донеле одлуку о правцу државног пута који пролази кроз насеље, свега њих пет је потписало записник о примопредаји са ЈП Путеви Србије, чиме је управљач државних путева преузео обавезу редовног одржавања обележене, уграђене и постављене саобраћајне сигнализације и опреме пута, осим светлосне и туристичке сигнализације.

Министарство не поседује податке о ЈЛС које су код ЈП Путеви Србије отпочеле процедуру за доношење Одлуке, док ЈП Путеви Србије у највећој мери не поседује податке о издатим сагласностима Министарства на Предлог Одлуке.

Налаз 3.3: Град Београд није формирао Радну групу за имплементацију Плана одрживе урбане мобилности и Радну групу за праћење имплементације Плана што може утицати на остваривање предвиђених циљева у погледу унапређења бициклическог саобраћаја.

План одрживе урбане мобилности (ПОУМ) донела је Скупштина града Београда децембра 2020. године. У Плану је наведено да је потребно транспортни систем из класичног, примарно прилагођеног путничком аутомобилу, трансформисати у транспортни систем прилагођен одрживим облицима саобраћаја – пешачењу, бициклизму, јавном превозу и превозу еколошки прихватљивим возилима.

Спровођење Плана треба да прати Радна група за имплементацију која треба да сачини кварталне извештаје и годишњи извештај о реализацији плана и поднесе га Радној групи за праћење имплементације.

У току ревизије утврдили смо да је Град Београд отпочео активности ради формирања наведених радних група.

Опште
информације

Циљ ревизије

Субјекти
ревизије

Закључци и
налази

Кључна порука

Препоруке

**Ефикаснијим планирањем и изградњом
путне инфраструктуре која је у већој мери
прилагођена потребама бициклиста,
створиће се услови за безбедније коришћење
бицикла и као начина превоза, а не само у
сврху рекреације.**

Државна ревизорска институција је дала 19 препорука субјектима ревизије.

Препоруке Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре да:

- донесе све подзаконске прописе којима се уређује планирање изградње јавних путева (приоритет 2) – Налаз 1.1
- предузме активности како би све ЈЛС вршиле изградњу бицикличких стаза уз државне путеве кроз насеља, у циљу стварања услова за повећање безбедности бициклиста као учесника у саобраћају (приоритет 2) – Налаз 2.3;
- приликом процене ризика и припреме плана инспекцијског надзора анализира стање у области бицикличког саобраћаја на државним путевима, како би се обезбедило поступање надзираних субјеката у складу са Законом о путевима (приоритет 2) – Налаз 3.1;
- предузме активности како би све ЈЛС донеле одлуку о правцу, односно промени правца државних путева који пролазе кроз насеља на својој територији, у циљу стварања законског основа за одржавање саобраћајне сигнализације на делу државних путева који пролазе кроз насеља, (приоритет 2) – Налаз 3.2.

Препоруке ЈП Путеви Србије да:

- врши планирање и изградњу бицикличких стаза на државним путевима ван насеља на којима постоји значајно присуство бициклиста, у циљу стварања услова за повећање безбедности бициклиста у саобраћају (приоритет 3) – Налаз 1.2;
- допуни евиденцију о јавним путевима тако да садржи податке о бицикличким стазама, као и да прикупља и ажурира податке о уделу бицикличког саобраћаја у укупној расподели кретања на државним путевима (приоритет 3) – Налаз 2.2;
- предузме активности у циљу стварања законског основа за одржавање саобраћајне сигнализације на делу државних путева који пролазе кроз насеља, уколико од стране јединица локалне самоуправе након доношења одлуке о правцу, односно промени правца државних путева који пролазе кроз насеља, није постављена саобраћајна сигнализација према саобраћајном пројекту усвојеном од стране Министарства (приоритет 2) – Налаз 3.2.

Препоруке Граду Београду да:

- донесе Одлуку о одређивању правца државних путева који пролазе кроз насеља на територији Града Београда и усклади Одлуку о улицама, локалним и некатегорисаним путевима са важећим прописима (приоритет 2) – Налаз 1.1;
- предузме активности како би управљач јавних путева обављао све послове из делатности управљања јавним путевима, (приоритет 2) – Налаз 2.1;
- предузме активности како би управљач јавних путева водио евиденцију о јавним путевима која садржи податке о бициклическим стазама, прибављао и ажурирао податке о уделу бициклическог саобраћаја у укупној расподели кретања на територији Града Београда (приоритет 2) – Налаз 2.2;
- реализује активности на изградњи бициклических стаза уз државне путеве који пролазе кроз насеља на територији Града Београда у складу са прописима, у циљу стварања услова за повећање безбедности бициклиста као учесника у саобраћају (приоритет 2) – Налаз 2.3;
- у већем степену реализује активности предвиђене планским документима Града, у циљу унапређења путне инфраструктуре за безбедно учешће бициклиста у саобраћају и повећање удела бициклическог саобраћаја у укупној расподели кретања (приоритет 3) – Налаз 2.4;
- инспектори Секретаријата за инспекцију, надзор и комуникацију прате извршење донетих решења и врше контролни инспекцијски надзор, како би се обезбедило спровођење изречених мера које се односе на одржавање и заштиту бициклических стаза (приоритет 2) – Налаз 3.1;
- формира Радну групу за праћење имплементације Плана одрживе урбане мобилности и Радну групу за имплементацију Плана, како би се обезбедило извештавање о оствареном напретку (приоритет 2) – Налаз 3.3.

Препоруке Граду Новом Саду да:

- усклади Одлуку о локалним путевима, улицама и некатегорисаним путевима са важећим прописима (приоритет 2) – Налаз 1.1;
- одреди управљача општинским путевима, улицама и некатегорисаним путевима на својој територији, у циљу ефикаснијег одржавања и управљања путном инфраструктуром чији су саставни елемент и бицикличке стазе (приоритет 2) – Налаз 2.1;
- води евиденцију о јавним путевима која садржи податке о бицикличким стазама, као и да прибавља и ажурира податке о уделу бицикличког саобраћаја у укупној расподели кретања на територији Града Новог Сада (приоритет 2) – Налаз 2.2;
- реализује активности на изградњи бицикличких стаза уз државне путеве који пролазе кроз насеља на територији Града Новог Сада у складу са прописима, у циљу стварања услова за повећање безбедности бициклиста као учесника у саобраћају (приоритет 2) – Налаз 2.3;
- у већем степену реализује активности предвиђене планским документима Града, у циљу унапређења путне инфраструктуре за безбедно учешће бициклиста у саобраћају и повећања удела бицикличког саобраћаја у укупној расподели кретања (приоритет 3) – Налаз 2.4.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

kancelarija@dri.rs

www.dri.rs